

RECENZIE

REVIEWS

TEAFORD, JON C. THE 20TH CENTURY AMERICA CITY : PROBLEMS, PROMISE & REALITY. BALTIMORE : JOHNS HOPKINS UNIVERSITY PRESS, 2014, 226 P. ISBN 978-1-4214-2038-7.

Urban studies as an interdisciplinary field of science dealing with the processes of historical transformation and the current direction of urban development, have not been established yet in the academic environment in Slovakia as a separate discipline. Despite the intensive research of cities at universities or institutes of the Academy of Sciences and series of publications that have deepened the knowledge of the urban changes in Slovakia, the knowledge remains more or less locked inside of their scientific disciplines. The segmentation of research in not only reflected in a fragmentary understanding of the history and present state of the cities, but through higher education it is transposed into contemporary city management and urban planning. The fact that in Slovakia city is taught mainly marginally in the fields such as history, sociology, architecture, geography, economics and management without their join overlaps, confirms the absence of any multidisciplinary learning materials.

Patterns for such publications could be found abroad. One of the inspiring examples is the recent re-edition of the book/textbook *The 20th Century American City*. It is already a "classic" of United States' education and they use it for over thirty years in various bachelor degree programs at many universities. Its author, American historian Jon C. Teaford, published it for the first time in 1986 as a compressed history of urban development in the United States within book series *The American Moment*.¹

As the focus of the publication was aimed at the lower levels of the university study, Teaford did not conceive a profound scientific study – there is no mention of the field of interdisciplinary research methodology of the city or even classic

footnotes.² *The Twentieth-Century American City* is a publication which tries to combine insights from the various areas of research of American cities into one consistent complex, into a story.

Teaford's exploration of the historical transformations of cities is defined by the subtitle of the publication: *Problem, Promise & Reality*. These concepts are at the same time three questions that the author asks himself in seven chapters, which are according to historical stages of development of the 20th century, which are determined by world wars and economic-political reversals. The author examines demography, ethnicity, and changes in legislation, economy, and social classes and confronts them with plans and visions of political reformers and urban planners. The publication is thus a narrative revelation of the "fighting for a better city",³ is about problems of a city and about "answers to city diseases".⁴

The author is relatively benevolent in the structure of individual chapters or analysis of individual cities, he does not follow the strict pre-selected scheme. On the contrary, he tries to express the transformation of the urban space and life in it as clearly and readably as possible. Frequent citations from contemporary literature attractively clarify these transformations and give a chance to gain deeper knowledge about events in different times and cities.

Although the author is a historian, the explanation of historical and political events does not play such an important role in the publication. Most of the space is dedicated to description and analyses of the social and ethnic transformations of American cities. Individual chapters show the transformation of cities by means of waves of immigrants and emancipation of ethnic groups in American

2 In an effort to "do not interrupt" the text by direct citation it was substituted by the final bibliographic essay in which Teaford provides the basic literature and its context in each chapter. This, unfortunately, is not able to adequately replace direct quotations and thus reduces the professional and above all, functional aspect of the publication.

3 TEAFORD, Jon C. *The 20th Century America City. Problems, promise & reality*. Baltimore : Johns Hopkins University Press, 2014, p. 198.

4 TEAFORD, J. C. *The 20th Century...*, p. VIII.

1 It was a series of publications on the history of the US intended for the general public as well as a complement to the teaching launched by John Hopkins University in the second half of the 20th century. Academic publications from various fields have dealt with a wide range of social themes related to the history of the United States of America from foreign politics to sport.

cities and how it affected their formation and structure. Teaford points to the gradual transformation of the “American nation” and re-enacts racial and social conflicts that latently took place throughout the 20th century until today. For Central European readers these passages present a surprising image of racism and its metamorphoses from scorning of inferior eastern and southern Europeans to current race conflict between Asians and African-Americans.

The inability to create an “American nation”, the real multicultural society, has repeatedly led to the collapse of ideas about the complex social and physical structure of the city. As the author says in the introduction: “*The American metropolis of the 20th century was an uncoordinated mass of collapsing social and ethnic fragments.*” American’s urban history is rather a story of unwanted adaptation than of harmonious cooperation.⁵

Social and racial conflicts in Teaford’s story of American cities thus have led also to the physical fragmentation of cities, to their division into rich and poor neighborhoods, to those who realized the ideals of happy urban life and those who acted as deterrent example and failure of the urban way of life in the view of urban planners, politicians and managers. The publication presents the process of receding of new and safe residential neighborhoods from city centers. The process, which has been in progress for the entire past century, influenced not only the physical expansion and dispersion of the urban structure, but also brought a number of new modes of social behavior. Primarily it was transportation, also within the sparsely populated peripheries, which significantly affected the rhythm and behavior of urban residents. Urban history of US is the history of the widening gap between rich and poor, between those who can move flexibly and freely and those who remain trapped in their neighborhoods and districts.

Teaford’s story ends at the beginning of the millennium when it seemed that migration from city-centers was coming to stop. It was era when the third industrial revolution of the growth of services and creative industry was reviving the decaying

“poor colored” neighborhoods. It was the positive sign of the returning of whites and rich to urban centers through new strategies. Through the building of attractions as the large cultural and sports complexes, for which the prototype of the success became the Guggenheim Museum in Bilbao in Spain. The Bilbao effect of mania and the revival of historical Brownfields remain an open process in publication. Historian Teaford retains them in the promise, despite the fact, that at the time when he was completing his third re-edition of the American City story, the concept of gentrification was often been used in discussion forums and publications devoted to urban studies. His publication ends openly, the “fighting for a better city” never ends supposes Teaford.

The development of Slovak cities according to patterns of liberal economic growth with the least possible intervention of state or public regulation has been taking place for almost 30 years. The US is probably the most representative of this liberal idea or ideology. The processes that the presented book reflects have begun to be partly alive also in our cities. The publication is not only a reading about the history of “exotic” countries, it is an analysis of our models and also an impulse for the reflection of history, future as well as the writing and learning about our cities.

A description of the history of American cities torn by economic, social or ideological uncertainties also blur the boundaries of colonial concepts of the hegemony of Western cities over the rest of the world. The concept was defined by the urban geographer Jennifer Robinson as “*distinguishing between cities where urban theory is formed and those that are objects of development aid.*”⁶ Teaford’s synthesizing work is a record of recurring periods of growth and decline, segregation and fragmentation, unsuccessful attempts to adjust and rationalize the US metropolitan organism, as if it points to the failure of western liberal and market planning patterns and city management.

As has already been mentioned, from the hopeless story of US cities of the 20th Century

5 TEAFORD, J. C. *The 20th Century...*, p. 6.

6 ROBINSON, Jennifer. *Ordinary cities: between modernity and development*. London; New York: Routledge, 2016, p. 2.

and “ongoing metropolitan crises around the word”⁷ the author even at the end does not indicate any solution. Does Teaford leave attempt to find a solution at the conclusion for readers, educators, and students themselves or is it rather a helplessness based on trying to grab wide and complicated urban processes?

Rem Koolhaas in his essay called *Bigness and the Problem of Large* provocatively claims that “our only link to Bigness are large mistakes”⁸ and Teaford seemingly confirms this idea in the final part. The fragmentation and boundlessness of US cities in suburban zones and in business/social centers growing on highway junctions disappears the traditional idea of the city-center and periphery. It seems that the possibility of their definition and management is being weakened. Already mentioned Rem Koolhaas notes that this “landscape of confusion, decay, fragmentation, and denial is appealing by its potential to restore the complexity, to resurrect the reality, to rediscover what is common”.⁹ This is really appealing about *The Twentieth-Century American City*, the authors’ comprehensive view of the city which allows the comparison and understanding of their circumstances and also reveals commonalities. The view which is still missing in case of research of cities in Slovakia.

Mgr. Peter Szalay, PhD.

Institute of Construction and Architecture
SAS in Bratislava

Translated by: Mgr. Ondřej Jirásek,
KH FF UPJŠ

Corrections: Mgr. Maroš Melichárek, PhD.,
KH FF UPJŠ

SLOVAK VERSION/TEXT RECENZIE V SLOVENSKOM
JAZYKU:

Urbánne štúdie, ako interdisciplinárny vedný odbor skúmajúci procesy historických premien aj súčasného smerovania vývoja miest, nie sú ešte stále v akademickom prostredí na Slovensku zavedené ako samostatná disciplína. Napriek intenzívnemu skúmaniu mesta na univerzitách či na ústavoch akadémie vied a rady publikácií, ktoré prehĺbili poznanie urbánnych zmien Slovenska, ostávajú tieto poznatky viac-menej uzavreté v rámci svojich disciplín. Rozdrobenosť výskumov sa neprejavuje len v samotnom fragmentarizovanom porozumení histórie a súčasnosti miest, ale prostredníctvom vysokoškolskej výučby sa pretavuje aj do súčasnej správy a plánovania miest. To, že sa na Slovensku vyučuje o meste stále predovšetkým v hraniciach odborov ako história, sociológia, architektúra, geografia či ekonómia a manažment bez ich vzájomných presahov, potvrdzuje aj absencia akýchkoľvek interdisciplinárne poňatých učebných materiálov.

Vzorov pre takéto publikácie by sme mohli vo svete nájsť celý rad a jedným z inšpiratívnych príkladov môže byť aj nedávno vydaná doplnená reedícia knihy – učebnej pomôcky *Americké mesto 20. storočia*. Na školách v Spojených štátoch je to už klasika, používaná už vyše tridsať rokov na rôznych študijných programoch bakalárskeho stupňa univerzít. Jej autor, americký historik Jon C. Teaford ju prvýkrát vydal v roku 1986 ako komprimovanú históriu vývoja miest v spojených štátoch v rámci knižnej série *The American Moment*.¹⁰

Ako už samotné zameranie publikácie na nižšie stupne univerzitného štúdia naznačujú, Teaford nekoncepivoval hlbokú vedeckú štúdiu – nenájde tu otázky z oblasti metodológie interdisciplinárneho výskumu mesta, ba ani klasické poznámky pod čiarou.¹¹ *Americké*

7 TEAFORD, J. C. *The 20th Century...*, p. 6.

8 KOOLHAAS, Rem. Velikost, aneb problém velkého. In: TICHÁ, Jana. *Architektura na prahu informačního věku*. Praha: Zlatý řez, 2001, p. 109.

9 KOOLHAAS, R. *Velikost...*, p. 109.

10 Jednalo sa o sériu publikácií o histórii USA určenú pre širokú verejnosť, ako aj ako doplnok k vyučovaniu, ktorú naštartovala John Hopkins University v druhej polovici 20. storočia. Publikácie od akademikov z rôznych odborov sa zaoberali širokou paletou spoločenských tém týkajúcich sa histórie Spojených štátov amerických od zahraničnej politiky až k športu.

11 Úsilie „nepreerušovať“ text priamymi citáciami nahrádza záverečná bibliografická esej, v ktorej Teaford uvádza základnú literatúru a jej kontext

mesto 20. storočia je práca, ktorá sa usiluje poznamkať z rôznych oblastí výskumu amerických miest spojiť do jedného konzistentného celku, do príbehu.

Kostru Teafordovho skúmania historických premien miest definuje už podnadpis publikácie: *Problémy, sľuby a realita*. Tieto pojmy sú zároveň postavené ako tri otázky, ktoré si autor kladie v siedmych kapitolách, členených v podstate tradične podľa historických etáp vývoja 20. storočia svetovými vojnami a ekonomicko-politickými zlomami. Autor v jednotlivých etapách sleduje demografiu, etnicitu, triedne, hospodárske, ako aj legislatívne zmeny a konfrontuje ich s plánmi a víziami konštruovanými politickými reformátormi a mestskými plánovačmi. Publikácia je tak naratívny odhaľovací predstáv „boj za lepšie mesto“,¹² je o problémoch miest a „odpovediach na jeho choroby“.¹³

So štruktúrovaním jednotlivých kapitol, či s analýzou jednotlivých miest narába autor relatívne benevolentne, nesleduje prísnu predom učenu schému, naopak, snaží sa skôr čo najjednoduchšie a čítavo vyjadriť transformácie mestského priestoru a života v ňom. Bohaté citácie z dobovej literatúry pútavo ozrejmujú tieto premeny a dávajú šancu hlbšie precítiť dianie v jednotlivých dobách a mestách.

Napriek tomu, že je autor historik, línia objasňovania historicko-politických udalostí nezohráva v publikácii až takú významnú úlohu. Najväčší priestor venuje opis a analýzám sociálnych a etnických premien amerických miest. Jednotlivé kapitoly ukazujú transformácie miest prostredníctvom vln imigrantov a emancipácie etnických skupín v amerických mestách a to ako vplývali na ich formovanie a štruktúru. Teaford poukazuje na postupnú premenu „amerického národa“, rekonštruuje rasové a sociálne konflikty, ktoré latentne prebiehali celé 20. storočie až podnes. Pre stredoeurópskeho čitateľa sú tieto pasáže prekvapivým obrazom rasizmu a jeho metamorfóz, od pohrdania

menejcennými Východo- či Juhoeurópanmi až k súčasným rasovým konfliktom medzi aziatmi a Afroameričanmi.

Neschopnosť vytvorenia „Amerického národa“, vytvorenia skutočne multikultúrnej spoločnosti podľa autora opakovane viedli ku krachu ideálov o ucelenej spoločenskej a fyzickej štruktúre mesta. Ako autor v úvode knihy píše: „Americké metropoly 20. storočia boli nekoordinovanou masou zrážajúcich sa sociálnych a etnických fragmentov.“ Urbánna história Ameriky je slovami Teaforda „skôr príbeh o nechcenej adaptácii než o harmonickej spolupráci“.¹⁴

Sociálne a rasové konflikty teda v Teafordovom príbehu amerických miest viedli aj k fyzickej fragmentácii miest, k jeho členeniu na bohaté a chudobné štvrte, na tie ktoré realizovali ideály šťastného mestského života a tie, ktoré v očiach plánovačov, politikov či manažérov pôsobili ako odstrašujúci príklad a zlyhanie mestského spôsobu života. Publikácia prezentuje proces vzdaľovania nových, bezpečných rezidenčných štvrtí od centier miest. Proces prebiehajúci v podstate celé minulé storočie, ovplyvnil nielen fyzické rozrastanie a disperziu mestskej štruktúry, ale priniesol aj rad nových spôsobov sociálneho správania. Bola to predovšetkým doprava do, ako aj v rámci riedko obývaných periférií, ktorá významne ovplyvnila rytmus a správanie sa obyvateľov miest. Urbánna história spojených štátov je históriou roztvárajúcich sa nožníc medzi chudobnými a bohatými, medzi tými, ktorí sa môžu hýbať, sú flexibilní a slobodní a tými, ktorí ostávajú uväznení vo svojich štvrtiach a dlhoch.

Teaford končí svoj príbeh na začiatku milénia, kedy sa zdalo, že sa zastavuje vyprázdňovanie jadier miest, keď tretia industriálna revolúcia nárastu služieb a kreatívneho priemyslu opäť oživovala už roky chátrajúce „zlé farebné“ štvrte. Pozitívne znamenie návratu belochov a bohatých do centier miest prostredníctvom nových stratégií. Výstavbou lákadiel veľkých kultúrnych a športových komplexov, ktorých predobrazom sa stal úspech Guggenheimovho múzea v španielskom Bilbae. Bilbao efekt mánia a oživovanie historických Brownfieldov ostávajú v publikácii ešte ako otvorený proces. Historik Teaford ich ponecháva v oblasti

v jednotlivých kapitolách, táto žiaľ! nie je schopná dostatočne nahradiť priame citácie a znižuje tak odbornú a predovšetkým funkčnú stránku publikácie.

12 TEAFORD, Jon C. *The 20th Century America City. Problems, promise & reality*. Baltimore : Johns Hopkins University Press, 2014, s. 198.

13 TEAFORD, J. C. *The 20th Century...*, s. VIII.

14 TEAFORD, J. C. *The 20th Century...*, s. 6.

prísľubu, napriek tomu, že v dobe, keď doplňoval svoju tretiu reedíciu príbehu *Amerického mesta* už pojem gentifikácia zaplnil diskusné fóra a publikácie venujúce sa urbánnym štúdiám. Svoju publikáciu končí otvorene, boj o lepšie mesto sa podľa Teaforda nekončí.

Rozvoj slovenských miest sa odohráva, už temer 30 rokov, podľa vzorov liberálneho ekonomického rastu s čo najmenším zásahom štátnej či verejnej regulácie. Túto liberálnu ideu, či ideológiu asi najvýraznejšie reprezentujú práve Spojené štáty americké. Procesy, ktoré predstavená kniha reflektuje tak začíname čiastočne prežívať aj v našich mestách. Publikácia nie je len čítaním o dejinách „exotických“ krajín, je analýzou našich vzorov, a tak aj impulzom k premysleniu dejín, budúcnosti, ako aj písania a učenia o našich mestách.

Opis histórie amerických miest zmiešaných v ekonomických, spoločenských či ideologických neistotách zároveň rozostreje hranice koloniálnych konceptov hegemónie západných miest nad zvyškom sveta. Koncept, ktorý urbánna geografa Jennifer Robinson definovala ako „rozlišovanie miest na tie, kde sa tvorí urbánna teória, a tie mestá ktoré predstavujú objekty rozvojovej pomoci“.¹⁵ Teafordova syntetizujúca práca je záznamom opakujúcich sa období rastu a úpadku, segregácie a fragmentácie a neúspešných pokusov o scelenie a racionalizáciu organizmu metropol Spojených štátov, akoby tak poukazovali na neúspešnosť vzorov západného liberálneho a trhového plánovania a správy miest.

Ako už bolo spomenuté, z beznádejného príbehu *Amerických miest 20. storočia*, z kríz metropol „víťaziach na celom svete“,¹⁶ autor ani v závere nenaznačuje východisko. Necháva Teaford pokusy o hľadanie riešení už na úsudku samotných čitateľov, pedagógov a študentov, alebo je to skôr bezradnosť vychádzajúca so snahy uchopenia veľkých a komplikovaných urbánnych procesov? Rem Koolhaas vo svojej eseji *Veľkosť, alebo problém veľkého* provokatívne tvrdí, že „Naším jediným spojivom s Veľkosťou sú Veľké omyly“¹⁷ a Teaford

predovšetkým v svojej záverečnej časti akoby potvrdzoval túto ideu. Rozdrobenosť a neohraničenosť amerických miest v suburbánných zónach a v obchodných a spoločenských centrách rastúcich na diaľničných uzloch sa stráca tradičná predstava o mestskom jadre a periférii, zdá sa, že sa tak oslabuje aj samotná možnosť ich definovania a riadenia. Už spomínaný Rem Koolhaas však uvádza, že táto „(...) krajina zmätku, rozpadu, rozštiepenia a popretia je príťažlivá svojim potenciálom obnoviť Celok, vzkriesiť Skutočnosť, znovuobjaviť spoločnosť“.¹⁸ A práve to je príťažlivé na publikácii *Americké mesto 20. storočia*, autorov sceľujúci pohľad na mestá, ktorý umožňuje ich komparácie a poznanie ich špecifik a zároveň odкрýva spoločné rysy. Pohľad, ktorý vedcom skúmajúcim mestá na Slovensku stále chýba.

Mgr. Peter Szalay, PhD.

Oddelenie architektúry, Ústav stavebníctva a architektúry SAV v Bratislave

15 ROBINSON, Jennifer. *Ordinary cities: between modernity and development*. London; New York: Routledge, 2016, s. 2.

16 TEAFORD, J. C. *The 20th Century...*, s. 6.

17 KOOLHAAS, Rem. *Veľkosť, aneb problém veľkého*. In: TICHÁ, Jana. *Architektura na prahu informačného*

věku. Praha: Zlatý řez, 2001, s. 109.

18 KOOLHAAS, R. *Veľkosť...*, s. 109.